

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
 - ก. สระที่เป็น.....ชื่อ ครู มีเสียงหนัก ๑
 - ข. อักษร ๘ ตัวนี้ คือ.....เกิดที่เพดาน เรียกว่า ตาลูชา ๑
๒. ทิฆะสนธิกริโยปกรณ ในสระสนธิ แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
 กิสูธ, สทฐิธ, จูภย จัดเป็นอย่างไร ๑
๓. ศัพท์ที่มีวิธีแจกอย่างหนึ่งต่างหาก ซึ่งเรียกว่า กติปยศัพท์ นั้น ได้แก่ศัพท์
 อะไรบ้าง ๑ ศัพท์ไหนเป็นทวิลิงค์ ๑
๔. กิริยาศัพท์ใด ชื่อเหตุกัมมวาก ๑ มีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ๑ และ
 ในเหตุกัมมวากนี้ ลงปัจจัยอะไรบ้าง ๑
๕. ปัจจัยที่สำหรับประกอบกับนามกิตก์ แบ่งเป็นกี่พวก ๑ แต่ละพวกมีปัจจัย
 อะไรบ้าง ๑
๖. จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
 - ก. สมโน จ พุราหุณา จ สมณพุราหุณา ๑
 - ข. สตุโต อิติ สณฺญา สตุตสณฺญา ๑
 - ค. อสิ หตฺเถ ยสฺส โส อสิหตฺโถ (โยโธ) ๑
 - ฅ. นครสฺส สมปี อุปนครี ๑
 - ง. สัสารเร ทุกฺขั สัสารทุกฺขั ๑
๗. ในราคาติตฺทิต มีปัจจัยเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑ ปุริโม, เตชสี, ติกิ
 ลงปัจจัยอะไร ๑ ในตฺทิตไหน ๑

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้
- ก. สระที่เป็นทิมะล้วน และสระที่เป็นรัสสะมีพยัญชนะสังโยคและนิคคหิตอยู่เบื้องหลัง ชื่อ ทรุ มีเสียงหนัก ๆ
- ข. อักษร ๘ ตัวนี้ คือ อี อี้ จ ฌ ช ฌ ฌ ย เกิดที่เพดานเรียกว่า ตาลูชา ๆ
๒. ทิมะสนธิกริโยปกรณในสระสนธิ แบ่งเป็น ๒ คือ ทิมะสระหน้าอย่าง ๑ ทิมะสระหลังอย่าง ๑ ๆ กิสูธ จัดเป็นทิมะสระหน้า สทุธิธ จัดเป็นทิมะสระหลัง จุกย จัดเป็นทิมะสระหลัง ๆ
๓. ศัพท์ที่มีวิธีแจกอย่างหนึ่งต่างหากซึ่งเรียกว่า กติปยศัพท์นั้น ได้แก่ อดุต พุรหม ราช ภควนตุ อรหนต ภวนต สตุถุ ปิตู มาตุ มน กมม โค ๆ ราช อรหนต ภวนต มน เป็นทวิลิงค์ ๆ
๔. กริยาศัพท์ใด กล่าวสิ่งที่เขาใช้ให้บุคคลทำคือแสดงว่าเป็นกริยาของสิ่งนั้น กริยาศัพท์นั้น ชื่อเหตุกัมมวาทก ๆ มีอุทาหรณ์ว่า สามิเกน สูเทน โอทโน ปาจาปิยเต ข้าวัสูก อੰนนาย ไซ์พ้อกรวิ ไซ์หุงอยู่ ๆ และในเหตุกัมมวาทกนี้ ลงปัจจัย ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ฌ ณา นา ฌหา โอ ฌ ฌย นั้นด้วย ลงเหตุปัจจัย คือ ณาเป ด้วย ลง ย ปัจจัยกับทั้ง อี อากมหน้า ย ด้วย ๆ
๕. ปัจจัยที่สำหรับประกอบกับนามกิตก์แบ่งเป็น ๑ พวก ๆ แต่ละพวกมีปัจจัยดังนี้
- กิตปัจจัยอย่างนี้ กุวิ ฌี ฌุ ฑุ ฐุ
- กิจปัจจัยอย่างนี้ ข ฌย
- กิตกิจปัจจัยอย่างนี้ อ อี ฌ ตเว ติ ฑู ยุ ๆ

๖. ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

ก. สมโน โฉ จ พุราหฺมโน โฉ จ สมณพุราหฺมณา ชื่อ อสมาหาระ
ทวันทวสมาส ฯ

ข. สตฺโต อิติ สยฺยา สตฺตสยฺยา ชื่อ สัมภวานบุพพท กัมมชารย-
สมาส ฯ

ค. อสิ หตฺเถ ยสฺส โส อสิหตฺโถ (โยโธ) ชื่อ ภินนาธิกรณพหูพหิ-
สมาส ฯ

ฅ. นครสฺส สมิปี อุปนฺครํ ชื่อ อุปสํคคบุพพะอะอัพยยีภาวสมาส ฯ

ง. สํสारे ทุกฺขํ สํสارهทุกฺขํ ชื่อ สัตตมิตํปฺปริสสมาส ฯ

๗. ในราชาทิศัพท์ มีปัจจัย ๑ ตัว ก็คือ ฉ ฯ

ปุริโม ลง อิม ปัจจัย ในราชาทิศัพท์

เตชสี ลง สี ปัจจัย ในคหัตถ์ศัพท์

ติกํ ลง ก ปัจจัย ในสังขยาศัพท์ ฯ